BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 11 mei 1973

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het E.E.G.-Verdrag (IV/791 — Société Commerciale des Potasses et de l'Azote (S.C.P.A.) — Kali und Salz (ex-VDK) en Ex 1373 — 1374 — 1498 — 1499 — 1500)

(Slechts de teksten in de Franse en Duitse taal zijn authentiek)

(73/212/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van 6 februari 1962 [1], en met name op de artikelen 1, 3 en 5,

Gezien de aanmelding (IV/791) die op 22 oktober 1962, conform artikel 5, lid 1, van Verordening nr. 17 door de GmbH Verkaufsgemeinschaft Deutscher Kaliwerke (VDK), te Hannover (Bondsrepubliek Duitsland), en de S.à.r.l. Société Commerciale des Potasses d'Alsace (S.C.P.A.), met zetel te Parijs (Frankrijk), is verricht betreffende de mondelinge samenwerkingsovereenkomst die deze vennootschappen hebben gesloten tot coördinatie van de commerciële en industriële werkzaamheden van de Franse en Duitse fabrikanten van kalizouten,

Gezien de aanmeldingen (IV/Ex-1373 en 1499) welke op 25 januari 1963 door de S.C.P.A. en de V.D.K. zijn verricht betreffende een mondelinge alleenverkoopovereenkomst welke elk van hen heeft gesloten met de vennootschap Nederlandse Kali-Import Maatschappij (N.K.I.M.), te Amsterdam (Nederland), en de aanmeldingen (IV/Ex — 1374 en 1500) die op deze datum zijn verricht betreffende hetzelfde type overeenkomst gesloten door de S.C.P.A. met het Algemeen Handelskantoor der Potasmeststoffen N.V. (Cogépotasse) te Brussel enerzijds en door de V.D.K. met de Belgische Kali Maatschappij N.V. (Belcopotasse), eveneens te Brussel anderzijds,

Gezien de aanmelding (IV/Ex 1498) welke op 25 januari 1963 door de V.D.K. is verricht betreffende de overeenkomst waarbij deze vennootschap aan de S.C.P.A. de verkoop van haar produkten in Frankrijk toevertrouwde,

Gehoord de lasthebbers van de S.C.P.A. en van Kali und Salz, dat, zoals hieronder wordt uiteengezet, de V.D.K. heeft opgevolgd, conform artikel 19, lid 1, van Verordening nr. 17 en conform de bepalingen van Verordening nr. 99/63/EEG [2], op 13 juli 1971,

Gezien het advies van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities, conform artikel 10 van Verordening nr. 17, van 22 maart 1972,

I

Overwegende dat de bovengenoemde GmbH Verkaufsgemeinschaft Deutscher Kaliwerke (V.D.K.) ten tijde van de aanmelding het gemeenschappelijk verkoopkantoor was van de acht Duitse fabrikanten van kalimeststoffen die in de Gemeinschaft Deutscher Kalierzeuger waren georganiseerd, te weten:

1. Vereinigte Kaliwerke Salzdetfurth A.G., Bad Salzdetfurth/Hannover,
2. Bergwerksgesellschaft Mariaglück GmbH, Höfer,
3. Wintershall A.G., Celle/Kassel,
4. Gewerkschaft Wintershall, Celle,
5. Burbach-Kaliwerke A.G., Kassel,
6. Kali-Chemie A.G., Hannover,
7. Gewerkschaft Baden, Buggingen,
8. Gewerkschaft Markgräfler, Buggingen;

Overwegende dat alle hierboven genoemde ondernemingen, met uitzondering van de vennootschap Kali-Chemie die aan de Belgische groep Solvay toebehoort, na verschillende operaties tot herstructurering en fusie zijn georganiseerd in één enkele vennootschap, de Kali und Salz A.G. (Kassel), welke de op 31 december 1970 ontbonden V.D.K. opvolgt;

Overwegende dat Kali-Chemie aan Kali und Salz de verkoop heeft opgedragen van het grootste gedeelte van haar produktie aan kalizouten, zowel voor de

---

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.

(2) PB nr. 127 van 20. 8. 1963, blz. 2268/63.

binnenlandse markt als voor de uitvoer, dat Kali und Salz kan worden beschouwd als hebbende in de Bondsrepubliek Duitsland een feitelijk monopolie voor de verkoop van kalizouten omdat deze produkten in dit land slechts in geringe hoeveelheid worden ingevoerd;

Overwegende dat de vennootschap Kali und Salz de Commissie bij brief van 15 januari 1971 heeft medegedeeld dat zij op 1 januari 1971 ook de V.D.K. is opgevolgd als partij bij de met de S.C.P.A. gesloten overeenkomst die op 22 oktober 1962 is aangemeld;

Overwegende dat de Société Commerciale des Potasses et de l'Azote, die de Société Commerciale des Potasses d'Alsace na een hergroepering in 1967 is opgevolgd, het wettelijk monopolie bezit voor de verkoop van kalizouten in Frankrijk, alsmede dat voor de export en import van deze produkten;

Overwegende dat door de betrokken overeenkomst tussen de S.C.P.A. en Kali und Salz een nauwe commerciële en industriële samenwerking wordt ingevoerd, die met name blijkt uit de gemeenschappelijke vaststelling van hoeveelheden en kwaliteitssoorten van de door elk der vennootschappen te exporteren zouten en uit de coördinatie van de leveringen en van de verdeling van de produkten van beide zijden in de gehele wereld en met name binnen de gemeenschappelijke markt;

Overwegende dat de S.C.P.A. en Kali und Salz namelijk enerzijds, aan de hand van de beschikbare hoeveelheden en rekening houdend met de orderportefeuille en de door de dealers verstrekte informatie over de vermoedelijke verkoop van hoeveelheden en kwaliteiten met name aan de hand van de produktie- en opslagcapaciteit voor de verschillende kwaliteiten zouten hun leveringsprogramma's coördineren en ieder jaar gemeenschappelijk de hoeveelheden vaststellen die door elk der twee ondernemingen zullen worden geëxporteerd nadat aan de behoeften van de eigen binnenlandse markt is voldaan;

Overwegende dat anderzijds de betrokken ondernemingen de verkoop van hun produkten in Nederland en Italië hebben toevertrouwd aan gemeenschappelijke verkoopinstanties: de Nederlandsche Kali-Import Maatschappij (Amsterdam) en de vennootschap Sali Potassici (Milaan): dat in België, waar bepaalde omstandigheden de benoeming van een alleenvertegenwoordiger in de weg stonden, elk van de beide ondernemingen een afzonderlijke vennootschap heeft belast met de verkoop van haar produkten op de Belgisch-Luxemburgse markt: de vennootschap Cogépotasse (Brussel) voor de S.C.P.A. en de vennootschap Belcopotasse (Brussel) voor de V.D.K., waarvoor Kali und Salz in de plaats is gekomen; dat Cogépotasse en Belcopotasse niettemin zeer nauwe handelsbetrekkingen onderhouden, informatie uitwisselen en hun verkoopsactiviteiten op de Belgisch-Luxemburgse markt coördineren;

Overwegende dat de V.D.K. (thans Kali und Salz) de S.C.P.A., die houdster is van het importmonopolie, de verkoop van zijn produkten in Frankrijk heeft toevertrouwd en dat de laatstgenoemde harerzijds de Duitse vennootschap Henri Vallette (Hannover), als haar agent heeft belast met de verkoop van de Franse produkten in de Bondsrepubliek Duitsland;

Overwegende dat het kapitaal van de verkoopmaatschappijen, die alleenverkoper of handelsagent zijn, van de S.C.P.A. en Kali und Salz, geheel of gedeeltelijk in het bezit is van dezelfde financiële groepen wier belangen sterk zijn betrokken bij die van de Franse en Duitse kaliindustrieën; dat het kapitaal van de vennootschap Henri Vallette, handelsagent van de S.C.P.A., bovendien geheel in handen is van de vennootschap Kali-Union Verwaltungsgesellschaft, een dochtermaatschappij van Kali und Salz;

Overwegende dat de verkoopinstanties in de Benelux en Italië voor soortgelijke typen kalizouten van allerlei herkomst, met name van de S.C.P.A. en Kali und Salz, dezelfde prijzen en identieke verkoopvoorwaarden toepassen;

II

Overwegende dat de hierboven beschreven overeenkomst tot samenwerking op het gebied van de verkoop, voorzover deze de gemeenschappelijke vaststelling van door elke onderneming uit te voeren hoeveelheden en kwaliteiten kaliprodukten bevat of meebrengt, alsmede de coördinatie van de levering en de verdeling van de produkten van beiderlei herkomst binnen de gemeenschappelijke markt, een beperking van de mededinging vormt omdat zij ten gevolge heeft dat de vrijheid van handelen van beide ondernemingen als aanbieders op de markt van de betreffende produkten merkbaar wordt beperkt, en eveneens ten gevolge heeft dat de prijzen en verkoopvoorwaarden voor deze produkten worden gelijkgemaakt en omdat zij van de zijde van elk van deze ondernemingen een normale inspanning om eventueel de fabricage van reeds door de wederpartij aangeboden produkten ter hand te nemen, uitsluit;

Overwegende met name dat de betrokken ondernemingen in Nederland dezelfde alleenverkoper hebben aangesteld en in Italië dezelfde handelsagent voor de verdeling van hun produkten; dat in dit geval in de aanstelling van deze gemeenschappelijke vertegenwoordigers door twee ondernemingen, die normaal elkaars concurrenten zijn, van de omvang van V.D.K., thans Kali und Salz, en van de S.C.P.A., noodgedwongen hun gemeenschappelijke wil tot uiting komt om elkaar op deze markten geen concurrentie aan te doen; dat deze gemeenschappelijke aanstelling dus moet worden gezien als het resultaat van een onderling afgestemde feitelijke gedraging van deze ondernemingen om hun onderlinge concurrentie in Nederland en Italië te verhinderen of te beperken;

Overwegende dat een soortgelijke redenering dient te worden gevolgd in verband met de aanwijzing door de S.C.P.A. van de vennootschap Henri Vallette als haar handelsagent, belast met de verkoop van de Franse produkten in de Bondsrepubliek Duitsland; dat immers het kapitaal van deze vennootschap, zoals hierboven uiteengezet, in handen is van de vennootschap Kali-Union Verwaltungsgesellschaft die zelf ten tijde van de aanwijzing afhankelijk was van de bij de V.D.K. aangesloten ondernemingen die haar kapitaal in handen hadden; dat het derhalve ondenkbaar was dat de vennootschap Henri Vallette op de Duitse markt een verkooppolitiek zou kunnen voeren die inging tegen de belangen van de groep waarvan zij deel uitmaakte; dat deze aanwijzing dus eveneens meebracht dat tussen de S.C.P.A. en de groep Duitse kaliproducenten, vertegenwoordigd door de V.D.K., de onderlinge wil bestond elkaar geen concurrentie aan te doen en derhalve vanaf het begin gebaseerd was op een onderling afgestemde feitelijke gedraging van deze ondernemingen; dat de bij de V.D.K. aangesloten ondernemingen later een fusie hebben aangegaan en de vennootschap Kali und Salz hebben opgericht die daarmee in het bezit kwam van de meerderheid van het kapitaal van de Kali-Union Verwaltungsgesellschaft; dat door deze nieuwe situatie de afhankelijkheid van de vennootschap Henri Vallette, dochteronderneming van de Kali-Union Verwaltungsgesellschaft, slechts groter en directer kan worden; dat bovengenoemde onderling afgestemde feitelijke gedraging dus als voortgezet moet worden beschouwd tussen de S.C.P.A. en Kali und Salz;

Overwegende dat bovendien de coördinatie van de leveringen door partijen noodzakelijk een uitwisseling van informatie over zowel de voorraden als de lopende produktie, de produktieprognosen, de ontvangen orders en de perspectieven voor de ontwikkeling van de vraag met zich meebrengt; dat deze uitwisseling van informatie, die het middel voor de verwerkelijking van de betrokken samenwerking vormt, evenals deze laatste valt onder het verbod van artikel 85, lid 1; dat deze uitwisseling voorts leidt tot een gezamenlijk richting geven aan de produktie en tot de verdeling der markten, hetgeen eveneens een inbreuk vormt op artikel 85, lid 1;

Overwegende dat de hierboven beschreven samenwerkingsovereenkomst en de onderling afgestemde feitelijke gedragingen als aanvulling daarop de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden omdat zij een zodanige rechtstreekse invloed uitoefenen op de handel tussen deze staten als nadelig zou kunnen zijn voor de doelstellingen van één enkele markt;

Overwegende dat deze overeenkomst en deze onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen de S.C.P.A. en Kali und Salz derhalve vallen onder het verbod van artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de E.E.G.;

Overwegende dat de betrokken ondernemingen ter adstructie van hun verzoek om toepassing van artikel 85, lid 3, hebben betoogd, dat dank zij deze samenwerking onder de best mogelijke voorwaarden aan de vraag wordt voldaan, omdat de verbruikers een groter assortiment produkten ter beschikking wordt gesteld dan de S.C.P.A. en Kali und Salz individueel zouden kunnen aanbieden, omdat zij de zekerheid van de verbruikers, bevoorraad te worden, vergroot in geval een van de ondernemingen zich in de onmogelijkheid zou bevinden de goederen te leveren en omdat zij een betere aanpassing van de leveranties aan bijzondere aspecten van de vraag mogelijk maakt;

Overwegende, wat de mogelijkheid betreft de verbruikers een groter assortiment produkten ter beschikking te stellen en de zekerheid om hun bevoorrading te vergroten, dat een steeds groter gedeelte van de hoeveelheden wordt geleverd aan belangrijke ondernemingen in de produktie van samengestelde meststoffen, die zeer wel in staat zijn zich zelf tot de S.C.P.A., tot Kali und Salz en tot andere leveranciers te wenden om zich de verlangde variëteiten en hoeveelheden te verschaffen; dat ten aanzien van de leveranties aan andere verbruikers moet worden opgemerkt dat er op de markt voldoende commerciële tussenpersonen aanwezig zijn die hun het gehele assortiment van de produkten van de S.C.P.A. en Kali und Salz kunnen aanbieden en hun eventueel de hoeveelheden kunnen verschaffen die bij één der twee maatschappijen zouden ontbreken, door zich tot de andere te wenden;

Overwegende dat de betrokken ondernemingen niet hebben aangetoond en dat ook uit de ingewonnen inlichtingen niet blijkt dat de overeenkomst, voorzover deze coördinatie van de leveringen meebrengt, causaal is voor een betere aanpassing daarvan aan de bijzondere aspecten van de vraag; dat de omvang van deze ondernemingen hen in ieder geval in staat stelt deze aanpassing door individueel handelen te verwezenlijken; dat bovendien de vele tussenpersonen die op de markt aanwezig zijn deze aanpassing tot stand kunnen brengen;

Overwegende dat de ondernemingen anderzijds ter adstructie van hun verzoek bovendien hebben aangevoerd dat hun samenwerking hun, door elk van hen te ontheffen van de noodzaak het gehele assortiment van de gevraagde produkten te vervaardigen, de mogelijkheid gaf hun produktie te concentreren en daardoor voor hun eigen produkten voordeliger prijzen te berekenen, maar dat gezien de ruime bevoorradingsmogelijkheden die hierboven zijn beschreven niets de bewering wettigt dat iedere onderneming afzonderlijk gedwongen zou zijn onder de druk van de verlangens van haar clientèle over te gaan tot produkties die op zichzelf te kostbaar zouden zijn of haar prijzen ongunstig zouden beïnvloeden;

Overwegende dat de samenwerkingsovereenkomst, aangevuld met de onderling afgestemde feitelijke ge-

dragingen onder deze omstandigheden niet bijdraagt tot verbetering van de verdeling der produkten of van de produktie; dat anderzijds niet is gebleken dat deze coördinatie zou hebben geleid tot technische of economische vooruitgang;

Overwegende dat het derhalve niet mogelijk is artikel 85, lid 1, conform artikel 85, lid 3, buiten toepassing te verklaren voor de samenwerkingsovereenkomst en de onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen de S.C.P.A. en Kali und Salz, de opvolger van de V.D.K.;

Overwegende dat de bovenbeschreven overeenkomst en gedragingen dus een inbreuk vormen op artikel 85 van het Verdrag tot oprichting van de E.E.G. en dat de beëindiging ervan moet worden bevolen;

Overwegende dat de alleenverkoopovereenkomsten gesloten tussen de S.C.P.A. en de V.D.K. en de vennootschappen Nederlandse Kali-Import Maatschappij, Cogépotasse en Belcopotasse alsmede de overeenkomst tussen de S.C.P.A. en de V.D.K. tenslotte in nauw verband staan met de hierboven genoemde samenwerkingsovereenkomst en onderling afgestemde feitelijke gedragingen, hetgeen hieraan een draagwijdte en gevolgen verleent die hun afzonderlijk genomen zouden ontbreken; dat een oordeel over de genoemde overeenkomsten thans dus voorbarig is, zolang de samenwerkingsovereenkomst tussen de S.C.P.A. en Kali und Salz en de onderling afgestemde feitelijke gedragingen, waartoe deze overeenkomst aanleiding geeft, in stand blijven,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De tussen de S.C.P.A. en de V.D.K., opgevolgd door Kali und Salz, gesloten mondelinge overeenkomst tot commerciële en industriële samenwerking, voorzover deze ertoe strekt of ten gevolge heeft dat de door elke onderneming uit te voeren hoeveelheden en kwaliteiten kaliprodukten gemeenschappelijk worden vastgesteld en de leveringsprogramma's en de verdeling van de produkten van beider herkomst binnen de gemeenschappelijke markt worden gecoördineerd, de onderling afgestemde feitelijke gedragingen waardoor diezelfde ondernemingen gemeenschappelijke dealers in Nederland en Italië hebben aangesteld, en de onderling afgestemde feitelijke gedraging waarbij de S.C.P.A. als haar handelsagent in de Bondsrepubliek Duitsland een onderneming, die volledig afhankelijk is van haar voornaamste concurrent, Kali und Salz, heeft aangesteld, vormen inbreuken op artikel 85 van het Verdrag tot oprichting van de E.E.G.

Artikel 2

Het verzoek om een ontheffing krachtens artikel 85, lid 3, dat door de S.C.P.A. en door de V.D.K., opgevolgd door Kali und Salz, is ingediend betreffende de overeenkomst en de onderling afgestemde feitelijke gedragingen als bedoeld in artikel 1, wordt afgewezen.

Artikel 3

De S.C.P.A. en Kali und Salz zijn verplicht:

1. een einde te maken aan de in artikel 1 bedoelde overeenkomst tot samenwerking en met name aan iedere uitwisseling van informatie betreffende de verdeling der produkten en de produktie,

2. een einde te maken aan hun verkoop in Nederland en Italië door tussenkomst van een gemeenschappelijke dealer.

Artikel 4

De S.C.P.A. is verplicht een einde te maken aan de verdeling van haar produkten in de Bondsrepubliek Duitsland door tussenkomst van de vennootschap Henri Vallette, of van enige andere onderneming die rechtstreeks of indirect door Kali und Salz wordt gecontroleerd.

Artikel 5

Deze beschikking is gericht tot de volgende vennootschappen: Société Commerciale des Potasses et de l'Azote, S.à.r.l. te Parijs, Kali und Salz A.G., te Kassel.

Gedaan te Brussel, 11 mei 1973.

Voor de Commissie

De Voorzitter

François-Xavier ORTOLI